

Шульська Н. М.

Волинський національний університет імені Лесі Українки

Зінчук Р. С.

Волинський національний університет імені Лесі Українки

ДОТРИМАННЯ РЕДАКТОРОМ ПУНКТУАЦІЙНИХ НОРМ У МОВІ МЕДІА

Стаття присвячена дослідженню мовної культури журналістських матеріалів на рівні пунктуаційного оформлення текстів. Дотримання редактором норм уживання розділових знаків – одна з важливих проблем у контексті якісного представлення електронних і друкованих ЗМІ. З огляду на це медіапрацівникам таких видань варто усвідомлювати ступінь неабиякої відповідальності. Вони перші, хто, по суті, відображає рівень мовної грамотності всієї держави або ж навіть і формує його. На жаль, пунктуаційна культура як друкованих, так й інтернет-видань часто не відповідає критеріям нормативності. Сьогодні особливої уваги потребують регіональні ЗМІ, у текстах яких нерідко спостерігаємо появу великої кількості мовних помилок на всіх рівнях: орфографічному, лексичному, стилістичному, граматичному тощо.

Мета наукової розвідки – здійснити дослідження пунктуаційної культури регіонального медіапростору на прикладі друкованих та електронних ЗМІ Волині; укласти банк даних типових лінгвоанормативів для редакцій медіа; запропонувати власні рекомендації журналістам і редакторам для підвищення грамотності представлення пунктуаційного оформлення матеріалів. У ході дослідження мови медіа виявлено приклади лінгвістичних відхилень від чинних норм; класифіковано негативний матеріал відповідно до сучасного поділу мовних анормативів; проаналізовано частотність помилок пунктуаційного типу та з'ясовано причини їхньої появи. Також простежено найбільш типові помилконебезпечні місця на рівні вживання у текстах розділових знаків та укладено для редакторів ЗМІ банк даних зафіксованих мовних анормативів. Фактичний журналістський матеріал дібрано способом суцільного обстеження 5-ти друкованих та 14-ти онлайн-ових ЗМІ Волині упродовж 2015–2020 рр. Для повного розкриття обраної теми та глибокого аналізу пунктуаційної культури кожного з видань у роботі використано такі методи дослідження: лінгвістичний опис помилкових мовних елементів, метод структурно-семантичного та трансформаційного аналізу, порівняльний метод, метод компонентного аналізу, а також статистичний метод як фінішний показник реальних тенденцій ЗМІ до неправильних лінгвооперацій (у числовому еквіваленті).

Ключові слова: мова медіа, пунктуаційна культура, лінгвонорма, розділовий знак, редактор, ЗМІ, Волинь.

Постановка наукової проблеми. Сучасний медіапростір – це не лише індикатор суспільної думки, чинник впливу на читацьку й глядацьку аудиторію, а й важливий складник формування мовної культури суспільства. Нерідко малокомпетентні у сфері лінгвістики читачі беруть за зразок правильності те, що написали журналісти, професіонали ж навпаки критично підходять до «подання» публіцистичних матеріалів. З огляду на це, медіапрацівникам таких видань варто усвідомлювати ступінь неабиякої відповідальності, адже часто вони формують мовну грамотність своїх реципієнтів. Текстова культура журналістських публікацій постає чи не найважливішою проблемою в контексті якісного представлення електро-

них і друкованих ЗМІ. У сучасний надшвидкий час розповсюдження інформації журналісти, змагаючись за оперативність, часто порушують не лише професійні стандарти й етичні норми, вдаючись до маніпуляцій, фейків, розповсюдження недостовірної інформації, свідомо чи несвідомо допускають помилки на всіх лінгворівнях. Формування мовної компетентності фахівців із журналістики як в усній, так і в писемній комунікації – важлива умова підвищення лінгвокультури не лише на рівнях редакцій ЗМІ, а й держави в цілому. Медійний контент сьогодні, на жаль, рясніє різного роду анормативами, які інколи викликають сміх у пересічного читача, навіть не фахівця-мовника. Навіть побіжно переглядаючи журналістські матеріали

сучасних інтернет-видань, миттєво натрапляємо на чергові порушення правописних, лексичних, стилістичних, синтаксичних норм. Зважаючи на викладене вище, сьогодні особливої уваги потребує регіональний медіапростір, де часто спостерігаємо появу великої кількості мовних помилок на орфографічному, лексичному, стилістичному, граматичному рівнях. Через надшвидкі темпи виходу у світ новин працівники редакцій неодноразово допускають фактичні й логічні неточності у своїх матеріалах, а також мовні огріхи. У цьому контексті окремого дослідження потребує пунктуаційна культура журналістських матеріалів, адже анормативи на рівні вживання розділових знаків – одні з найпоширеніших у типології помилкобезпечних правописних явищ. У цьому вбачаємо й актуальність представленої розвідки.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Авторка багатьох наукових розвідок із помилкології Т. Г. Бондаренко [2–6], визначаючи дефініцію терміна, зауважує, що «помилка – це анорматив, тобто таке ненормативне лінгвоутворення, що виникає в результаті невмотивованого порушення літературної норми і є наслідком неправильних мисленнєвих операцій» [4, с. 11]. Дослідниця також розробила конструктивну типологію лінгвоанормативів на матеріалі газет [6], якою сьогодні послуговуються у наукових працях з едиторики. А. О. Капелюшний з'ясував типологічні особливості журналістських помилок різного рівня [11–13]. Дослідженню помилкобезпечних зон у ЗМІ присвятила свої студії Ф. С. Бацевич [1], Л. В. Боярська [7]. Важливий внесок у розвиток сучасної теорії та практики помилкології зробили М. Й. Волощак [8], Р. Г. Іванченко [9–10], З. В. Партико [15], О. Д. Пономарів [16], В. М. Супрун, Л. В. Супрун [17], М. Г. Яцимірська [21] та ін. Пунктуаційну культуру мови ЗМІ частково вивчали І. О. Мариненко, яка охарактеризувала пунктуаційні та граматичні ненормативні утворення на сторінках журналу «Український тиждень» [14]; О. М. Цапок, зосередивши увагу на дослідженні пунктуаційних анормативів в інтернет-виданнях [20]. Спородично проблем уживання розділових знаків у мові медіа торкається Н. М. Торчинська, аналізуючи ортологічні особливості текстів засобів масової інформації [19]. Частково пунктуаційні помилки описує Т. Швирид, досліджуючи правописні анормативи на сторінках газет Волині [22].

Цінним практичним джерелом для працівників медіа є пунктуаційний словник-довідник за авторством З. М. Терлака [18], який створений на

україномовному матеріалі і містить реєстр самостійних і службових частин мови, перед якими чи після яких потрібно поставити певний розділовий знак. Додано також слова, словосполучення, цілі синтаксичні конструкції, які у тексті потребують виокремлення.

Постановка завдання. Мета наукової праці – здійснити дослідження пунктуаційної культури сучасного регіонального медіапростору на прикладі друкованих та електронних ЗМІ Волині; укласти банк даних типових лінгвоанормативів для редакцій медіа; запропонувати власні рекомендації журналістам і редакторам для підвищення культури представлення текстового контенту матеріалів ЗМІ. Реалізація поставленої мети передбачає виконання таких завдань дослідження: 1) виявити в журналістських матеріалах приклади пунктуаційних відхилень від чинних норм української літературної мови; класифікувати негативний мовний матеріал відповідно до сучасного поділу мовних анормативів; 2) проаналізувати частотність помилок кожного типу та з'ясувати причини їхньої появи; простежити найбільш типові помилкобезпечні місця; укласти для редакторів газет банк даних зафіксованих анормативних явищ.

Виклад основного матеріалу. Як зауважує З. М. Терлак у праці «Пунктуаційний словник-довідник»: «Зразкове писемне мовлення як різновид української літературної мови передбачає строге дотримання пунктуаційних норм, тобто правильне вживання в текстах розділових знаків, які для досягнення мети спілкування допомагають логічно і синтаксично членувати висловлювання на окремі змістові елементи, співвідносні як з окремими словами і словосполученнями, так і з цілими реченнями» [18, с. 3].

У волинських ЗМІ часто фіксуємо неправильне вживання тире між підметом і присудком також має високий ступінь лігворизуки. Наприклад: *Такі операції – не потребують підготовки і практично не мають протипоказів* («Сім'я і дім» 15.01.2015, 9); *Відповідальність – неабияка* («Сім'я і дім» 29.01.2015, 3); *Тож профспілкові організації нині – особливо важливі* («Волинська газета» 12.03.2015, 7); *Вона – найкращий і найкрасивіший консул за період існування дипломатичної установи* («Луцький замок» 28.04.2016, 2); *Він – один із п'яти журналістів України, які мають спеціальний сертифікат телевізійного журналіста провідних телекомпаній Європи* («Луцький замок» 28.04.2018, 12); *Лісовий мед за своїми властивостями – найбільш цілющий, ще*

дуже корисний пилок, маточне молочко, прополіс («Волинські новини» 17.03.2016); 3 І вересня минулого року вона – військовослужбовець Збройних сил України («Волинські новини» 17.03.2016, 17) тощо. Натомість зафіксовано приклади відсутності розділового знака (тире) між підметом і присудком, де він необхідний: *Маруся характерниця, тому її не бере куля* («Віче» 12–18.03.2015); *Важливо не зациклюватися на собі* («Сім'я і дім» 12.03.2015, 15) та ін.

Як зауважую Т. Швирид, у волинській пресі теж простежено приклади, де використано двокрапку між підметами і присудком за аналогією до речення з узагальнювальним словом: *Її основою мають стати: здорова нація, верховенство права і закону, який має бути один для всіх, гідний рівень життя* («Луцький замок» 12.03.2015, 7); *Грамотами управління міської ради нагороджено: директора ЗОШ № 10 – професійного лицею Олега Михальчука, директора гімназії № 14 Марію Кардаш [...]* («Луцький замок» 28.04.2017, 2); *На позицію у рейтингу впливали: частотність, з якою робітники тієї чи іншої спеціальності вислуховують догани від начальства, рівень відповідальності і загальна ефективність їхньої боротьби зі стресом на робочому місці* («Луцький замок» 28.04.2018, 11) [22, с. 114].

Випадки ненормативного вживання ком між однорідними членами речення, поєднаними неповторюваним сполучником, представлені такими прикладами: *У фіналі 12-річний школяр виконав пісні «Дивлюсь я на небо» та «Одна калина», і своїм співом підкорив країну у прямому телефірі* («Віче» 12–18.03.2015, 7); *Учитель почув шум, і, не з'ясувавши, хто винен, вигнав її* («Сім'я і дім» 29.01.2015, 14); *Найчастіше після вживання березового соку камені і так званий пісок «зрушують» із місця, і, якщо великих розмірів, заблоковують сечовивідні шляхи* («Волинська газета» 31.03.2016, 14) тощо. У зазначених конструкціях кому між однорідними присудками поставлено за аналогією до складносурядних речень.

Проте трапляються синтаксичні одиниці, у яких розділові знаки між однорідними членами відсутні, зокрема там, де використано повторювані єднальні сполучники. Наприклад: *До речі, мисливці мають намір шукати справедливості і на засіданні профільної комісії обласної ради і на грядущій сесії* («Волинська газета» 12.03.2015, 10). *Серед безлічі пережитих письменником любовних авантур були трагедії і комедії, і романтичні мелодрами, і легкі водевілі* («Волинь-нова» 24.01.2015, 7) тощо. Також

зафіксовано невмотивоване виділення неоднорідних членів речення: *[...] на зміну добре відомим чорно-білим телевізорам, з великою антеною у вікні, поступово прийшли так звані smart телевізори* («Сім'я і дім» 12.02.2015, 4) [22].

У журналістських текстах Волині помічено виразну тенденцію не відокремлювати вставні слова та елементи: *На жаль кримінального провадження не відкрили* («ВолиньPost» 12–18.03.2019); *Звичайно мав поет як доброзичливих друзів, так і підступних ворогів* (12–18.03.2019); *Отже виходить так, що [...]* («ВолиньPost» 18.03.2015, 6); *Може хоч губи вмочили б* («Волинські новини» 12.03.2015); *Отож тернопільський хлопчина з унікальним чистим і дзвінким голосом [...] після голосування мільйонів співвітчизників переміг своїх конкурентів* («ВолиньPost» 18.03.2015, 7); *Що ж правду кажуть, що справжній талант багатогранний* («Волинські новини» 15.03.2015); *На диво заснув за лічені секунди* («ВолиньPost» 18.03.2015); *Будь ласка відчепіться від мене* («Віче» 12–18.03.2015, 11); *Мабуть і вазони всі зачухнули* («Віче» 12–18.03.2015, 12); *Правда дитину мала* (В 26.02–4.03.2015, 10); *На превеликий жаль це неможливо* («Віче» 26.02–4.03.2015, 12); *Запитав незнайомиць трохи хрипким голосом, напевно застудженим* («Віче» 26.02–4.03.2015, 13); *На перший погляд часу достатньо* («Віче» 26.02–4.03.2015, 8); *Таким чином зручний власний «кінотеатр» удома на цілий місяць, при цьому можливість завантажувати безліч фільмів через інтернет* («Сім'я і дім» 12.02.2015, 4); *Очевидно Путіну до кінця не зрозумілі справжні цілі й мотиви тих самих підрозділів* («Сім'я і дім» 29.01.2015, 4); *Насправді Юля сама собі не хотіла зізнаватися* («Сім'я і дім» 12.03.2015, 13); *[...] винуватцем якої виявився учасник іншої не менш патріотичної та на диво добре організованої структури [...]* («Волинська газета» 12.03.2015, 3); *Таким чином Микола Пархомук та Андрій Харламович пропрацювали більше року* («Луцький замок газета» 31.03.2016, 2); *Втім сторонам вдалося досягти компромісу* («Луцький замок» 28.04.2016, 7); *Це зумовлено в першу чергу (нормативно: насамперед) поширенням хіміорезистентних (стійких до ліків) форм туберкульозу* («Волинь-нова» 2.04.2016, 6) та ін. Натомість зафіксовано схильність пунктуаційно відокремлювати інші елементи, які не належать до вставних: *Тому кожен повинен розуміти, що [...]* («Сім'я і дім» 15.01.2015, 9); *Тільки завдяки новим механізмам, зокрема ЗНО для бакалаврів, ми зможемо ліквідувати явище хабарництва*

під час студентських сесій («Луцький замок» 12.03.2015, 6); [...] адже там, далеко, чекав її листів дорогий Ромчик («Сім'я і дім» 12.03.2015, 13); Ігор, навпаки, був палким та наполегливим («Сім'я і дім» 12.03.2015, 13) тощо.

В аналізованих виданнях поширеними є місця невмотивованого використання тире в простому еліптичному реченні: *Увесь підакцизний товар – без марок акцизного збору встановленого зразка* («Віче» 12–18.03.2015, 2); *Порятунок народу – в руках самого народу* («Волинські новини» 18.03.2015); *Перед очима – те саме чорне небо* («Віче» 26.02–4.03.2015, 13); *Перспектива у Луцьку – за електротранспортом* («Луцький замок» 12.03.2015, 2); *У репертуарі ансамблю – класичні твори* («Луцький замок» 12.03.2015, 6); *Близько 40 % бомбосховищ – у неналежному стані* («Сім'я і дім» 29.01.2015, 1) [22]; *У нас – нормальні галузеві закони* («Волинська газета» 12.03.2015, 7); *Словом, дівчатка, всі проблеми насправді – лише у вашій гарненькій голівці* («Волинська газета» 12.03.2015, 15); *Серед них – і уродженець с. Лобачівка Горохівського р-ну Петро Панчук* («Волинська газета» 12.03.2015, 16); *Фільм – про відомого ученого, прозваного Командиром* («Волинь-нова» 12.03.2015, 13); *Зупинка в селах – без надобності* («Волинська газета» 31.03.2016, 2); *Тепер рішення – за депутатами* («Волинська газета» 31.03.2016, 3); *І в цих словах – чоловіча теплота й ніжність* («Волинські новини» 2.04.2016); *Як усе – на початку* («Волинь-нова» 2.04.2016, 12); *За плечима Віктора Олександровича – невичерпний професійний досвід, сповнений незабутніми подіями, враженнями, зустрічами з цікавими людьми* («Луцький замок» 28.04.2016, 12); *Найбільше – крижнів, лисок, горлиці звичайної, бекаса, перепілки і припутня* («Волинські новини» 17.03.2019); *Щодня перед очима в неї – неповторна панорама міста, доступна не кожному* («Волинські новини» 17.03.2019) тощо. У реченні *У будь-якому випадку, попереду – немало роботи* («Сім'я і дім» 29.01.2015, 3), окрім вищеназваної помилки, є ще і ненормативне використання коми між неоднорідними членами речення.

Простежуємо також невмотивовані випадки відокремлення. Існує тенденція ставити кому після конструкцій, які починаються на *згідно з*: *Згідно з його інформацією, чоловік вирощував коноплю протягом двох-трьох тижнів* («Волинські новини» 17.03.2020) тощо. Аналогічна ситуація й зі сполукою *відповідно до*.

Працівники регіональних газет схильні виділяти комами з обох сторін сполуку *зокрема* (від-

повідно за аналогією до вставного слова), яка вживається у ролі зв'язного компонента відокремленого додатка (тому слід виділяти лише на початку). Наприклад: *Це зумовлено низкою фактів, зокрема, тим, як інженерну інфраструктуру населених пунктів проектували й будували, а також тим, як її експлуатують зараз* («Луцький замок» 28.04.2016, 4); *Це просто її щоденник, в якому описано стосунки з Богом, одкровення й пророцтва (зокрема, про покарання Росії), духовну боротьбу та будні чернецтва* («Луцький замок» 28.04.2016, 10); *Однак, за словами одного зі згаданих правоохоронців, зокрема, дільничного поліцейського Андрія Зосімчука, він того вечора чергував* («Волинські новини» 17.03.2018). Натомість зафіксовано випадок із відокремленим додатком без розділових знаків: *Документи для участі в конкурсі приймають у робочі дні з 8.00 до 17.00 (по п'ятницях до 16.00) – крім вихідних та святкових днів – в управлінні транспорту та зв'язку [...]* («Луцький замок» 28.04.2016, 9).

Окрім проаналізованих вище мовних неточностей пунктуаційного типу, у волинських виданнях виявлено такі ненормативні явища: а) вжито зайвий розділовий знак (тире): *Тоді нижчі крани були – метрів 20* («Волинські новини» 17.03.2019); б) ужито не той розділовий знак: *Значна подія відбулася цими днями в житті дошкільного навчального закладу № 5 м. Луцька: відкриття картинної галереї* («Луцький замок» 12.03.2015, 6) (треба: тире); в) відсутність розділового знака при відокремленій прикладці (виділено лише з одного боку): *Доки Волинь живе в очікуванні справжньої весни, на Гаваях, 50-му штаті США – справжнє літо!* («Волинська газета» 31.03.2016, 16) (після США потрібна кома або ж після Гаваях – тире).

Із-поміж помилок, пов'язаних із відсутністю необхідного розділового знака, домінують такі різновиди: а) опускання коми при вставних елементах; б) відсутність між однорідними членами речення, поєднаних повторюваними сполучниками; в) опускання тире між підметом і присудком, виражених однією і тією ж частиною мови або інфінітивом.

Серед лінгвоанормативів, пов'язаних із використанням зайвого розділового знака, переважають такі різновиди: а) тире в простих еліптичних реченнях; б) коми, тире, за допомогою яких помилково відокремлено підмет від присудка; в) коми, за допомогою яких помилково відділено між собою однорідні члени речення, поєднані одиничним єднальним сполучником; г) коми при словах, що помилково трактовані як вставні;

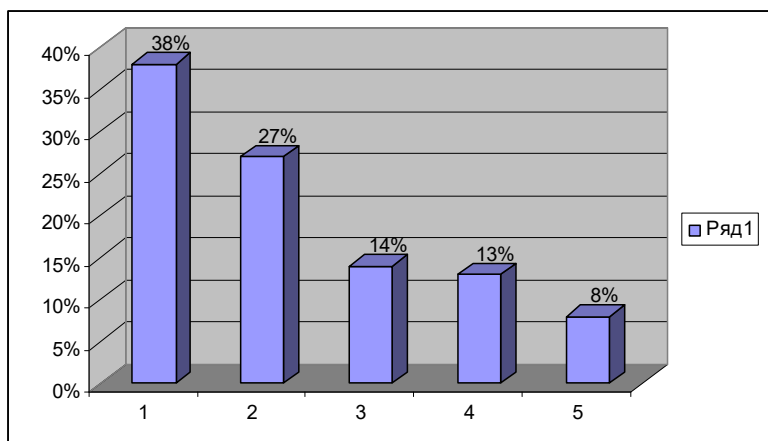

Рис. Розподіл пунктуаційної помилкобезпечності у виданнях на рівні простого речення:
1 – оформлення вставних конструкцій; 2 – простих еліптичних речень; 3 – однорідних членів речення; 4 – підмета та присудка; 5 – інші помилки

г) коми, тире, за допомогою яких відділено головні члени та невідокремлювані другорядні.

Пунктуаційні помилки на рівні складного речення не частотні, проте у волинських ЗМІ простежено такі відхилення від пунктуаційних норм: не відокремлення підрядних частин у складно-підрядних реченнях: *Однозначно лише те, що все, що для нас погано – їй на руку* («Сім'я і дім» 29.01.2015, 4) (треба підрядну частину *що для нас погано* виділити комами з обох сторін); *А щоб перевірити, який чай готувати вигідніше – традиційний чи трав'яний – порівняймо ціни на чорний чай і лікарські трави* («Сім'я і дім» 12.03.2015, 12) (аналогічно до попереднього після слова *трав'яний* повинна бути кома); *Про те, як зберегти свої ноги здоровими до старості сьогодні і поговоримо* («Сім'я і дім» 15.01.2015, 9) (потрібна кома після *старості*); *Неважливо хто ти* («Волинь-нова» 24.01.2015, 4); *Відтоді як Мовчани одружились, їх не покидала думка про церковний шлюб* («Волинь-нова» 2.04.2016, 7) та ін.

Зафіксовано випадки ненормативного вживання тире замість коми у складнопідрядному реченні: *Як поводить ся натовп – так поводить ся й індивід* («Сім'я і дім» 12.03.2015, 2); *Напевно, згодом не треба буде і ходити до школи – адже заняття можуть відбуватися в мережі з допомогою веб-камер* («Волинські новини» 17.03.2018). У трикомпонентному реченні *Благо, на Маневиччині знайшлися люди, котрим небагато – які, самі зробили конструкцію, знайшли місце – зиму пережили* (ВГ 31.03.2016, 3) помилково кому поставлено після сполучного слова *які*.

Також у досліджуваних текстах можна натрапити на порушення пунктуації в складносурядних

конструкціях. Так, у реченні: *Але якщо ці заходи не дають бажаних результатів не зволікайте із візитом до лікаря* («Сім'я і дім» 15.01.2015, 9) відсутня кома між двома предикативними частинами (перед *не зволікайте*). Аналогічно і в такому випадку: *Пройшло не так багато часу і на зміну добре відомим чорно-білим телевізорам, з великою антеною у вікні, поступово прийшли так звані smart телевізори* («Сім'я і дім» 12.02.2015, 4). У конструкції: *Австрійці зверталися і до місцевої влади, і до міліції – але там не реагували* («Волинь-нова» 12.03.2015, 10) між предикативними частинами невмотивовано використано тире замість потрібної коми.

Висновки й пропозиції. Отже, на рівні простого речення в журналістських текстах високий рівень помилкобезпечності мають випадки, пов'язані з пунктуаційним оформленням вставних конструкцій (38 % від виявлених у простому реченні помилок), простих еліптичних речень (27 %), однорідних членів речення (14 %) та підмета і присудка (13 %). Інші різнотипні аномативи (відповідно 8 %) мають невисоку частотність. Серед усіх виявлених пунктуаційних аномативів переважають помилки, пов'язані з відсутністю потрібних розділових знаків (52 %); дещо меншу частотність мають випадки використання зайвого розділового знака (45 %); випадки заміни одного пунктуаційного знака іншим малопоширені (3 %). У складному реченні в аналізованих виданнях найчастіше трапляються помилки, пов'язані з пунктуаційним оформленням складнопідрядного речення (83 % виявлених у складному реченні аномативів). Із-поміж усіх виявлених порушень абсо-

лютно домінують помилки, пов'язані з відсутністю потрібних розділових знаків (88 % від загальної кількості простежених у складному реченні правописних порушень). Випадки використання зайвого розділового знака або заміни одного пунктуаційного знака іншим не частотні.

Серед помилок, що виявляють відсутність необхідних розділових знаків, абсолютно домінує опускання обох або однієї коми при відокремленні підрядної предикативної частини складно-підрядного речення (82 % від загальної кількості лінгвоанормативів цього типу).

Список літератури:

1. Бацевич Ф. Основи комунікативної девіатології : посібник. Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2000. 236 с.
2. Бондаренко Т. Г. Анормативи-синтаксеми в структурі простого ускладненого речення (на матеріалі медіатекстів). *Актуальні проблеми металінгвістики* : збірник наукових статей за матеріалами IV Міжнародної наукової конференції. Черкаси : Черкаський національний університет ім. Б. Хмельницького, 2005. С. 237–239.
3. Бондаренко Т. Г. До проблеми граматичних помилок у писемній формі комунікації. *Граматичні категорії української мови* : тези Всеукраїнської наукової конференції. Вінниця : ВДПУ ім. Михайла Коцюбинського, 2000. С. 18–20.
4. Бондаренко Т. Г. До проблеми феномена помилки. *Вісник Черкаського університету. Педагогічні науки*. Черкаси : ЧДУ, 2001. Вип. 23. С. 10–13.
5. Бондаренко Т. Г. Критерії виявлення мовних помилок під час редагування журналістських матеріалів. *Наукові записки Інституту журналістики*. Київ : Інститут журналістики КНУ ім. Т. Шевченка, 2002. Т. 8. С. 112–117.
6. Бондаренко Т. Г. Типологія мовних помилок та їх усунення під час редагування журналістських матеріалів : автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.01.08. Київ : Інститут журналістики КНУ ім. Т. Шевченка, 2003. 18 с.
7. Боярська Л. В. Мовні помилки на сторінках ЗМІ (дослідження-моніторинг). URL: http://journlib.univ.kiev.ua/Movni_pom_na_st_zmi.pdf
8. Волощак М. Неправильно – правильно : довідник з українського слововживання (за матеріалами засобів масової інформації). Київ : Видавничий центр «Просвіта», 2000. 128 с.
9. Іванченко Р. Г. Адекватність розуміння і ясність тексту. Київ : Знання, 1991. 48 с.
10. Іванченко Р. Г. Літературне редагування [Текст] : навч. посіб. Київ : Вища шк., 1983. 368 с.
11. Капелюшний А. Редагування в засобах масової інформації : навч. посіб. Львів : ПАІС, 2005. 304 с.
12. Капелюшний А. О. Стилїстика. Редагування журналістських текстів : навч. посіб. Львів : ПАІС, 2003. 542 с.
13. Капелюшний А. О. Типологія журналістських помилок. Львів : ПАІС, 2000. 68 с.
14. Мариненко І. Види граматичних і пунктуаційних помилок на сторінках журналу «Український тиждень». *Стиль і текст* : науковий збірник / за ред. В. В. Різуна. Київ : [б. в.], 2011. Вип. 12. С. 104–114.
15. Партико З. В. Загальне редагування : нормативні основи. Львів : Афіша, 2001. 416 с.
16. Пономарів О. Д. Культура слова: мовностилістичні поради. Київ : Либідь, 1999. 240 с.
17. Супрун В. М., Супрун Л. В. Проблеми мовної компетенції журналістів. Ученые записки Таврического национального университета им. В. И. Вернадского : Филология. Социальная коммуникация. Т. 21(60). 2008. № 1. С. 204–208.
18. Терлак З. Пунктуаційний словник-довідник. Львів : Апріорі, 2019. 396 с.
19. Торчинська Н. М. Ортологічні особливості текстів засобів масової інформації. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Філологічна»*. 2017. Острог : Вид-во НаУОА, 2017. Вип. 68. С. 68–71.
20. Цапок О. М. Пунктуаційні помилки в інтернет-виданнях. *Мовознавчий вісник*. 2013. Вип. 16–17. С. 250–256.
21. Яцимірська М. Г. Культура фахової мови журналіста : навч. посібн. Львів : ПАІС, 2004. 157 с.
22. Швирид Т. Правописні анормативи на сторінках газет Волині. *Масова комунікація: історія, сьогодення, перспективи*. 2015. № 7–8(6). С. 112–117.

Shulska N. M., Zinchuk R. S. EDITOR'S COMPLIANCE WITH PUNCTUATION RULES IN THE MEDIA LANGUAGE

The article deals with the study of the language culture of journalistic materials at the level of punctuation in texts. Compliance with rules of using punctuation marks by an editor is one of the important issues in the context of quality presentation of electronic and print media. In view of this, the editorial staff of such media should be aware of the degree of responsibility. They are the first who, in fact, show the level of language

literacy of the whole state or even shape it. Unfortunately, the punctuation culture of both print and online publications often does not correspond to standards and norms. Nowadays special attention is placed on regional media, in the texts of which we often see a large number of language errors at all levels: spelling, lexical, stylistic, grammatical, etc.

The objectives of the research are to carry out a comprehensive study of punctuation culture of the regional media space on the example of print and electronic media in Volyn; to compile a database of common linguistic non-standards for media editorial offices; offer our own recommendations to journalists and editors to improve the correct presentation of punctuation in materials. While studying the media language examples of language deviations from the current norms were found out; the negative material is classified according to the modern division of language non-standards; the frequency of punctuation errors is analyzed and the reasons for their occurrence are clarified. The most typical mistake prone places at the level of punctuation use in texts were also traced and the database of recorded language errors was compiled for media editors. The factual journalistic material was selected by a continuous survey of 5 printed and 14 online media in Volyn within the period of 2015-2020. In order to fully investigate the chosen topic and provide an in-depth analysis of the punctuation culture of each of the publications the following research methods were used such as linguistic description of incorrect language elements, method of structural-semantic and transformational analysis, comparative method, method of componential analysis as well as statistical method as the final indicator of real tendencies of mass media to incorrect linguistic operations (in numerical terms).

Key words: *media language, punctuation culture, linguistic norms, punctuation marks, editor, media, Volyn.*